

DALIN, OLOF VON

Åminnelse-tal öfver holstenska
etats-rådet och kongl. vetenskaps
academiens medlem, herr Samuel von
Trievald, efter kongl. vetenskaps
academiens befallning hållit i stora
riddarehus-salen af dess leda

(Salvius
1743

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Ex. 8

Litt. hist.

Sw.

Manus.

Sw.

Dalin, O. v., Åminnelsetal öfver
— Samuel T r i e v a l d. 1743.

1700 - 1829

Ex.B

*Tryckt.
Litt. hist.
Sw.
Monogr.
(Br.)
1700-1829*

ÅMINNELSE-TAL
öfver
HOLSTENSKA ETATS - RÅDET
Och
KONGL. VETENSKAPS ACADEMIENS
MEDLEM,

HERR SAMUEL
von TRIEVALD,

Efter
Kongl. Vetenskaps Academiens Befallning
Hållit i Stora Riddarhus - Salen
Af Dets Ledamot,
Kongl. Bibliothecarien
OLOF DALIN.
d. 10 Dec. 1743.

Stockholm. tryckt hos LARS SALVIUS, 1743.

ÅMINNELSE-TAL

Öfver

HOLSKANSKA ESTATS-RÅDET

Öfver

KONJ. VETENSKAPENS AKADEMIS

M-O-T

HERR SAMUEL
L. KRIVVALD.

af

Enligt Konj. Vetensk. Aka. Beslutning

Utlämnad i Stats-Rådets hus - Salen

af Det. Kammare.

Konj. Bibliothecarien

OLOF DALIN.

d. 10 Dec. 1744.

Utskottet af Konj. Vetensk. Aka. 1744

Kongl. Svenska Wetenskaps
ACADEMIEN

Tilbjuder allom dem , som denna Kungö-
relse händer förekomma

FRID, WÄLGÅNG och HÄLSA!

 Et är allmänt , at männi'kor
tragta efter gagn och heder ;
men deremot är det sällsynt ,
at de mogit urskilja det bedrä-
geliga gagnet frå det rätta ,
och den lkenfagra hederen frå den sanskyl-
liga.

Det hörer dygd , snille och förebugsan
til , at göra här i et godt val ; ty annars
kan en ovetande söka det man aldrig fin-
ner , ock oförvarande finna det man icke
söker.

Et dygdigt lefverne och gilla gärnin-
gar , de gagna ock bedra tillika ; ty de gö-
ra människän säll i lifvet ; frimodig i dö-
den

den, och efter döden lefvande i en kår och bederlig åminnelse.

Kongl. Vetenskaps Academien har gifvit sina kåra Landsmän öppet tillfälle, så väl inom, som utom Hennes samfund, at låta deras dygd vara idkesam i witterlek, snillebragder och sådana göromål, deraf det meniga bästa med dem, och de med Fäderneslandet, måge unfå sanskyllig bårnad och åra.

I detta systemål, har ock Kongl. Academien korat sig sådana Ledamöter och medhjälpare, de der hålla det för egen vinning och frågd, som de kunna påfinna och värkställa, sit Fädernesland til fromma och berömmelse, genom vetenskapernes förkofring och tilväxt.

Men människeliga inrättningar hafva människliga öden; ju akramäst möter dem hinder och uppehåll, af dödens framfart och åtgård.

Der af har Kongl. Vetenskaps Academien åter haft en dryg känning: då Hennes ålskeliga Ledamot, fordom Stats-Rådet
i Holl-

i Hollsten, Hr. SAMUEL von TRIEVALD,
genom den timmeliga döden, d. 23 Januarii
1743, blef skild från Academiens umgänge
och samfund.

En sådan förlust och mistning får icke
begrafvas i mörker och glömsko; ty denna
vår kåra aflednas bederliga Namn och dyg-
diga lefverne förtjänar, at med varaktig
styl inskrifvas i våra efterkommandes min-
ne och åtanka.

Derföre har Kongl. Vetenskaps Acade-
mien tillitat sin vördoga Ledamot, Kongl.
Bibliothecarien, Herr OLOF DALIN,
at å Kongl. Academiens vägnar, hålla et
allmänneligit Tal, uti Stora Riddarehus-Sä-
len d. 10 Decembr. nästkommande, Kläckan
4 efter middagen: hvaruti den saliga Dö-
das lefnad och åreminne, skal blifva dem
lefvoandom föreståldt, til evärdelig eftersyn
och hugkomst.

Sådant har Kongl. Vetenskaps Acade-
mien velat bårigenom göra vitterligit, med
begåran, at våre vittre Landsmän, ville

å förefogdan dag, ort och tima hedra Aca-
demien med en folkerik samling, och Herr
Bibliothecarien DALIN, med benågit
åhörande, då Han kommer at hålla en
Parentation, öfver sin afledne Medbroders,
Salig Herr Etats-Rådet TRIEVALDS lef-
verne och vandel.

Emot en slik välvilja skal Academien
hålla för sin skyldigbet, at stådse visa hvar-
jom Manne, sin tilhöriga tackfambet, tjänst
och vederkänsla.

Gifvit af Kongl. Svenska Vetenskaps
Academien i Stockholm d. 3. Decembr.
1743.

Mine

Mine Herrar!

Mickran har tagit så öf-
verhanden i verlden, at
man svårligen skiljer hen-
ne från et rättmätigt lof-
ord: Hon förklåder sig
i fanningens dråkt, så at en fördärfvad
tids värdslösa ögon lätteligen taga den ena

för den andra. Det Beröm, som dygdiga människor förtjent på sin död, lider derigenom i synnerhet: Vanan är at prisa alla lika: En *Caligula* görs til en *Titus*, en *Cromwell* til en *Gustav Vasa*: Man måste ofta se *Scipioner* och *Eugenier* sättas i bredd med sådane lyckones barn, som aldrig uplyft sig ur det nedrigaste Stånd, om de dertil varit födde. Derigenom har så mycket mörker och villsamhet intagit verdens Historier. Ofta har man ej igenfunnit en persons rätta halt, god eller elak, förån efter några hundrade, ja hela tusende år. Det är derföre svårt at upresa et tilbörligt åhreminne på en aska, som det väl förtjent. Sådant är likväl det enda jordiska *Goda*, som Döden ej bör kunna beröfva oss.

I det gamla Egypten var en god sedvana i detta mål: Den döda kunde der intet beröm vinna, utan genom en almandom: Domarne suto på et ställe, dit man skulle fara öfver en fjö, och den, som förde fartyget, kallades på deras språk *Charon*,

ron, hvilket namn sedan blifvit brukadt i de Grækiska dikter, som måst härstammat ur Egypten.

Man förde der den Dödas namn in för Rätten tillika med des anklagare, som blef afhörd: Kunde densamma bevisa, at den Dödas vandel varit elak, så fördömde man des Minne, och liket fick ingen begrafning: Fäseligt efterdöme bland menigheten! Hvar och en fruktade at vanhedra sin åminnelse och sin släkt. Sjelfva Konungarne måste undergå denna Rättegång: De blefvo skonte medan de lefde: det är ock billigt: Almåna Roligheten tordrar, at man ej tadlar sin öfverhet, Hon må vara aldrig så skyldig dertil; Men efter döden, som gör Monarken och Torparen lika, blef deras åhra ransakad och sömlige af dem lämnades obegräfne: Den seden flytte sig ock til Israëliterne, hos hvilka åtskillige Konungar ej fingo den hedren at läggas i sina faders grafvar. Tvertom, när åklagaren hade ingen ting med skål at förevita den Egyptiska döda,

få blef den samme hederligen jordfäst: man höll då et tal til des åhra. Ingen hög härkomst togs deruti til hjelp: hela Egypten hölls för lika vålbördigt: Man talade om hvad den Döda sjelf gjort, hvad hans personliga värde var: At han haft en god upfostran, at han fruktat Gudarne, at han varit råträdig mot människor, mild, hjälpsam, vänfast, sedig, årlig och ådel: Hela menigheten bad då Himmelen intaga honom i sina fålla boningar.

En sådan sed, mine Herrar, voro at önska bland mer uplyste människor, än desse gamle Hedningar. Dock, ehuru otacksam vår verld må vara emot en dygdig vandel, ehuru nådig hon är mot en vrång; så bör dock ingen ting hindra detta vårt samfund, hvars starkaste band är dygd och sanning, at göra hvad det bör: Vördom derföre en vår berömlige medbroders, framledne Sats-Rådets *von Triewalds*, åminnelse: Jag förmodar mig icke allenast af Kongl. Vetenskaps Akademien benägne öron til den korta berättelse

se jag på desß befallning har den åhran at göra om denna desß Medlems Lifslopp, utan är åfven förfåkrad, at en få värdig Mans minne blir den förnuftiga och ådel-sinta verlden kårt.

SAMUEL von TRIEVALD föddes i Stockholm 1688. d. 1. Maj af fadren *Mårten Trievald*, en redelig Borgare der i Staden, och Modren *Brigitta Noth*, varandes den åldsta af sina fyra Bröder. Hans födsel blånker icke af stora namn; men det är oåndeligen större, at sjelf hedra sin härkomst, ån at deraf åga sin största glans. När lyckeliga pund och god upfödsel mötas, få ser man de ljus med lätthet uprinna, som pryda och fågna den vittra verlden. Vår *Trievald* nyttjade få en berömlig upfostrares Reçtoren *Stenmeyers* handledning, at han på sit 15:de år, sedan han i Tyska Stor-Scholan redan hållit en Latinsk Oration, kunde utan anfö-rare begifva sig til Academien i Upsala: der utbad han sig sjelf vår Svenska Poly-hystors, då varande Professorens, sedermera Årke-Biskopens Sal. Doct. *Eric Benzelii*

zeli omvårdnad och upfikt, som en säker anvisning til vårda vetenskaper. Men de Ådelstenar, som et ungt snille samlar vid Academien, kunna sållan nyttjas, förän de slipas genom någon öfning af världen, genom egen förtärenhet och ädla omgången. Den förmån som vår *Trievald* hade år 1705, at af då varande öfverste Marschalken Hans Excellence Gref *N. Tessin* bli satt til en ung Gref *Stenbocks* ledare, var honom i den äldren så mycket större, som han deraf fattes i nödvendighet icke allenast at anföra sig sjelf, utan ock at anföra en annan. Denna Hans Lärjunge, hvars lifstid blef ganska kort, var enda Sonen af Gref *Eric Stenbock* och af den i lärda världen berömda Grefvinnan *Johanna Eleonora De la Gardie*, af hvilkens böcker, samtal och rena smak i vetenskaper han altid tillstådt sig haft mer nytta, än af någon in- eller utrikes Universtet.

År 1707. blef vår *Trievald* antagen til Extraordinarius i Riksfens Archivo, hvaräst han upvaktade til 1710. då han begynte sätta foten på främmande bottn.
Han

Han tilbrakte först några månader vid Univerfiteten i Königsberg, der han vid åtskillige Disputationer vifte sit framsteg i vetenskaper, och sin färdighet i Latiniska språket. Sedan företog han sig högre ämnen: Han vände sig til Berlinska Hofvet, der han trodde sig finna så mycket mer at betrakta och lära, som det Landets första Konung nyligen af sina Underfåtare förvärfvat sig namn af den *Preusiska Salomon*: Derifrån begaf han sig til Hannover, der Hofvet då fäste sina ögon på Drottning *Annas* thron och under den förhoppnings-tiden ingen ting med större behag ansåg, än hvad Engelskt var: denna omständighet fogade sig för vår *Trievald*, som Engelska språket mäktig, hade derigenom den ähran at esomofrast tala med änke-Hertiginnan och Arf-Prinsessan, *K. Georg* den I:s Frumoder. Han fortsatte sedan sin resa til Hag och, efter någon tids vistande i Holland, derifrån til Engeland.

Men bästa tiden var nu inne för vår *Trievald*, at tjena sit fädernesland,

land, hvartil han brann at fårdeles
 åhåga: Hans långtan slog honom icke
 eller felt; ty efter vål fullbrakte utlån-
 ska refor hade han i sit 25:te ålders år den
 förmon, at bli förordnad til Gouverne-
 ments-Secreterare af Hertigdömerne Bre-
 men och Vehrden; det skedde 1713. Men
 fastån desse Provincier då måst voro i fiend-
 telige hånder, så hade dock vår *Trievald*
 öfverflödigg lågenhet under då varande
 General-Gouverneurens Sak Gref *Wel-*
lings stora ljus, at bli brukad i de ange-
 lägnaste Stats-årender. Han förrättade
 så troget och vål hvad honom anbefaltes
 och sin öfverhet så til nöjes, at Högstfæl.
 Hans Maj:t Konung CARL den XII vid sin
 ankomst til Stralsfund icke allenast förökte
 hans vilkor med det vid Gouvernementet
 ledigt blefne Archivariatet och 400 R: Dal.
 lön, utan ock gaf honom sin Kungeliga
 försäkran, at benåda honom med det för-
 sta lediga Regerings-Råds ställe. Om
 Kungs ord nånsin varit heliga, så voro
 den Stora Konung CARLS: Han ansåg för
 nedrigt hos en Underfåte, mycket mer
 hos

hos en öfverhet , at lofva och intet hålla ;
 Derföre hade vår *Trievald* härvid fäkert
 kunnat trygga sig , om den Högsta ej an-
 norlunda behagat. Krigs- olyckorne be-
 rófvide Konung CARL sina Tyska länder ;
 men icke sit stora sinne : At någorlunda
 erfatta vår *Trievalds* enskylda mistning ,
 til dess örlogs - lågan skulle bli dämpad ,
 gjorde Hans Maj:t honom den nåden 1718 ,
 och förordnade honom til Registrator vid
 utrikes Expeditionen : Dervid hade vål
 en så oskattbar ynnest ej stadnat ; men et
 olyckeligt skott samma år utsläckte det
 stora Ljus , som varit så många menni-
 skjors hopp och så mångas bafvan.

Vår *Trievald* hindé icke förån efter
 Konungens död 1719 til Sverige , at tilträ-
 da sin tjenst : Men från den tiden blef
 hans penna och oförtrutna flit i de hemli-
 gaste Riksvärdande ärender brukad : Hans
 möda aflopp dock icke utan sinnes rörelse
 vid de för vårt fädernesland så hårda
 Freds - fördrag och taggfulla omständig-
 heter , hvarvid han behöfde all sin skic-
 kelig-

kelighet, om hvilken många vitnesbörd kunde framtes ur kongl. Cancellie-Collegij handlingar. I anseende til fädane förtjenster blef han 1720 med vår nu regerande allernådigste Konungs Fullmakt ihogkommen, at vara första Legations-Secreteraren vid den då beslutne Brunsvikska Congressen, och några veckor derefter upford på förslag til kongelig Secreterare vid utrikes Expeditionen. Sedan Brunsvikska Congressen fruktlöst aflupit och vår *Trievald* återkommit til Sverige, blef han sedan som förr brukad vid Secreterare-tjensten af utrikes Expeditionen i de angelägnaste årender.

År 1721. då den frågan förekom, om icke vår *Trievald* borde förfättas i Adeligit stånd, hände honom väl icke strax den åhran, men dock en mycket större, i det samtelige Riksfens Råd förklarade i Protocollet, *at han dertil var värdig*: Änteligen erhöit han Hans Maj:ts nådiga Resolution, som denna heder honom tillade år 1723. d. 18. Februar.

Vid

Vid denna tiden inföll den nog bekanta Ryska Alliancen och de granlaga conferencer med Grefven *von Bassewitz* angående närmare förklaring öfver efterträdet til Svenska thronen: Vid dessa underhandlingar höll vår *Trievald* ensam Protocollet och förde pennan vid Expeditionen utan ringaste vedergällning.

Högstsal. Hans Kongl. Höghet, Hertigen af Holstein - Gottorp begynte detta året at vinna i Sverige et fördelaktigare öde: Riksfens Ständer hade jemte konglig Höghets-Titulen tillagt Honom den frihet, at i nödiga fall omedelbart vända sig til dem, skrifva til dem på Svenska och på Svenska erhålla deras svar, så at utan til at tala om förklaringen angående närmare hopp til successionen af d. 20 Nov. 1723. man kan säga, at Han ågde alla förmaner af en infödd Prins.

Fölgakteligen borde en ständig Bejtjent hållas i Sverige, at bevaka Hans kongl. Höghets angelägenheter: Dertil blef väl Generalen *Reichel* utnämnd, som med nog

vett och skickelighet var begåfvad ; men som hvarken förstod Svenska språket eller ägde nödig kunskap i våra grund - lagar. En vis Svensk Herre förordnades väl derföre honom til Medarbetare ; men af något snellankommande hinder såg sig Herr *Reichel* utan hjälp och olyckan ville , (ty ifrån den stunden kunde vår *Trievald* räkna sin ;) at denna vår afledne medlem hade den lyckan , at få högt behaga honom : Han hade utan tvifvel vid så många tillfällen märkt vår *Trievalds* upriktiga böjelse för det Hög-Fursteliga Huset , och när en så ren skickelighet derjemte betraktades , så gjordes den föreställningen mycket lätt , om icke vår *Trievald* ville begifva sig i Holstenska tjensten , at under Herr *Reichel* besörja Hans Kongl. Höghets angelägenheter i Sverige.

I början anfåg vår *Trievald* detta för en omöjlighet : Han kunde icke besluta , fast han nog plögt en otacksam jord , at icke likafullt alltid sätta sit Fäderneslands tjänst fram för alla. Förvanter , vänner , bekanta , brukades at öfverta-

vertala honom : inga löften, inga föreställningar, som kunde röra et sådant sinne som hans, blefvo sparade : Man sade honom, at de Holstenske tjenester voro de bästa i Tyskland : En person, som förstod Sveriges lagar, språk och författningar, voro Hans Kongl. Höghet i dåvarande sakernes belågenhet outhärlig : följeligt kunde han försäkra sig om, at göra lycka i Holstein : til förtigande af hvad han kunde vänta sig med tiden af Hans kongl. Höghets Hopp til någon Thron i Norden. Man tillade, at affikten icke voro det han ständigt skulle bli vid Gesandtskapet i Sverige, utan allenast tils något skickeligt ämne blifvit i hans ställe af honom tillårdt. Wår *Trievald* vågrade sig väl i det långsta från et steg, som han ansåg för ganska betänkeligt : Han har ofta bekänt, at han med sig sjelf hade en håftig strid, hvaruti han tilbrakte många fömnlösa nätter ; Men ändteligen blef han öfvervunnen af sin brinnande nyt för Hans kongl. Höghets Person, den han ansåg som en infödd Svensk Prins : enda skjålet, som kunde öfvertala honom. Han

Han begärte i underdånighet sit afskjed från den tjenst han här med så mycken dugelighet förestod: Han erhöft det ock efter mycken möda den 11. Novembr. 1725 i de Nådiga ordalag, at *Eburuvål Hans Maj:t så mycket beläre i nåder sedt, at han i desz tjenst qvarblifvit, som han i den samma til den tiden vist den skickelighet och goda egenskaper, hvarmed Hans Maj:t haft orsak, at vara nögd; så ville dock Hans Maj:t på hans enständiga underdåniga anbillan ej vågra honom sit afskjed.* Således kunde nu vår *Trievald* emottaga Hans kongl. Höghets nådiga fullmakt af d. 12 Novembr. samma år, at som Hofråd vid Gesandtskapet i Sverige förrätta sin tjenst. Alla främmande Makter och Sveriges Grannar voro den tiden detta Rikets vänner och sökte desz vänskap, så at menlösheten af detta vår *Trievalds* steg syntes så mycket klarare; men Dygden är van, at finna för sig mer törnen än rofor.

Hans kongl. Höghets faker i Sverige hade nu begynt af en och annan oförmodad

modad vidrighet at förvärras. Riksdagen blef ock inom den ämnade tiden påbud- den 1726, hvartil en orsak bland andra var, at Sverige syntes böra göra biträde til en i Herrenhausen emot bägge keyserliga Hofven sluten Tractat: Denna, ehuru hederlig och nyttig han eljest var för detta Riket, kunde dock ej annat, än gå Hans kongl. Höghet något under ögonen, som med de Hofven så nära var förbunden. Vid så fatta omständigheter skickade Ryska Keyserinnan *Catharina* en Extraordinaire Ambassadeur, *Knes Dolgeruckj*, til Stockholm: som denna ingen Legations Secreterare med sig hade, hvilken i främmande språk var förfaren, så blef väl vår *Trievald*, fast mot sin vilja, af sin nya Herre befalt, at vid sammanträden hålla protocollet på den sidan; men det skedde allenast en enda gång; ty sedan påminnelse deremot var gjord, så förlorade sig conferencerne i skriftväxlingar. Mer lägenhet hade han at meddela sina tankar öfver den tidens beskaffenhet genom en

skrift på Fransöfka utan namn, som han på befallning författade til svar på et Memorial af den då i Sverige varande Engelska Ministren. Samma skrift blef tryckt i Regensburg och annorstådes: Hon fins ock införd af *Rouffet* i des samlings*: Som hon syntes stark och uplyfande, så kunde hon ej annat än ådraga honom någon vedervilja af sådane Statsmän, som tyckte henne röja någon tvetydighet i deras tagne mått.

Menniskliga åhrelystnan tål icke gerna sådane skriftermål: En liten hämd är i sådane fall äfven dem minst argom icke obehagelig: Anecdoterne, både äldre och nyare, visa oss ganska få af de myndige i verlden så ådelsfinte, at de dämpat sådan rörelse i oveldighet och vördnad för den dristiga och ångslande fanningen.

En begäran skiedde strax till Hans Kongl. Höghet i Petersburg, at Han behagade härifrån återkalla sit HofRåd: En lag giordes äfven vid detta tillfälle i Sverige.

* Rouffet 4 tom. p. 169.

rige, at ingen infödd Svensk skulle derefter vid straff af landsförvisning få låta bruka sig inrikes i en främmande Herres tjenst. Vid sådane omständigheter kunde vår *Trievald* ej annat, än med likfå stor viss- het som oro afbida sit *Consilium abeundi*, hvilket ock honom antyddes i Februarji Månad 1728. Sådane Ostracismer ha ännu aldrig förmörkat en fann ähra: Vår *Aristides* skref godvilligt sit namn på snäckan; Men lämnade icke utan blödande hierta et Fädernesland, der han förtient belöning, och der han jämväl af få många redelige Landsmän var högtaktad och älskad.

Han anlände til Kiel samma dag som Hennes Keyserliga Höghet begick sin Kyrkogång efter sin Herr Son Prins **CARL PETER ULRIC**, Nu *Förklarad Keyserlig Höghet och Efterträdare til Ryska Thronen*. Den stora glädie, som det Landet då hade öfver denna sin Nyfödde Prins, blef dock snart blandad med bedröfvelse öfver Dets Frumoders alltör hastiga frånfålle.

Vår *Trievald* rönt vid des ankomst til Holstein många prof af Hans Kongl. Höghets Nåd: Han blef vid slutet af detta åhret 1728. benådad med fullmakt af Legations Råd och fann af sin Herre många Mildhets tekn, som han saknade hos Des Premier - Minister: Prof deraf var det, at då Hans Longl. Höghet af eget bevåg ville skicka honom som sin Minister til Frankrike efter Sats - Rådet Surland, som i Paris afled 1729, blef honom likväl Den nyff nämndes Måg konstitigt föredragen.

Hans Kongl. Höghet hade åter den Nåden för vår *Trievald*, at sätta honom åhr 1729. hos vår nu varande *Utkårade Arf-Furstes Herr Broder Hans Durkleuchtighet Prins AUGUST* i Justitiæ - Rådet Margraffs ställe. Denna Mentor hade derigenom den önskade lägenheten, at ståndigt vara Hans Kongl. Höghet närmare; Förutan den förmån, at njuta alting fritt vid Hofvet, hade han ock derhos den nådiga försäkran, at meningen icke vore, det han der-

derföre ifrån de publique syflor skulle skiljas.

År 1732 anförtroddes honom Justitiæ-Råds-åmbetet; men icke des mindre förblef han hos Hans Durchleuchtigkeit Prins AUGUST, til des sårdeles nöje och förkofring, intil slutet af år 1737, och således öfver 8 årstid. Han belöntes år 1738 med fullmakt af vårkelig Stats-Råd, och utan tvifvel hade hans ostridiga förtjenst alt mer och mer gjordt sig til måstare öfver lyckan, om icke döden år 1739 beröfvat honom Hans Kongl. Höghet, en Herre, hvilken han upoffrat sina Husgudar, frukten af tretton åhrs tjenst i sit Fädernesland och hela sin timeliga välfärd.

Han uptog denna motgång med alt tålmod, sårdeles då han ansåg då varande Administratorens af Holstein, vår nu utkårade Nådigste Arf-Furstes, Hans Kongl. Höghets, ädla egenskaper, under hvilkas skugga den Högsta beslutit, at en gnista af det Hög-Fursteliga Husets hopp om des

rättmätiga lycka i Norden borde uplifvas och tiltaga: Han hade ock aldeles fåst sit hjerta til den upväxande Prinzen, som redan lofvade få mycket Stort:

Men et oförväntadt öde flet honom i hast från sin ljuftva förtröstan: Hans Unga Herre fattes i en blink til Keyserlig Höghet och Thronföljare i Ryssland midt under det Rikets krig mot Sverige.

När då vår *Trievald* som Svensk ej kunde följa denna sin kära Prins til Petersburg, när han såg hela sit aderton åhra hopp, som var förknippat med kärleken til sit Fädernesland, ligga öfverända, just då Riksfens Ständer i Sverige på et så fulltygande sätt det samma stadfäst, när han betraktade så många omständigheter vid detta stora omskifte, som rörde honom til sorg och fruktan, så såg man ögonskenligen hans lifskrafter aftaga.

Om en dödelig med fina ljus kunnat intränga i det dunkla tillkommande

de

de, så hade utan tvifvel hans sinne kånt der-
af all lättelse; men hvilken mennisklig vjs-
het har kunnat förutsë de undervärk, som
den Högsta i detta åhr med Svea-Rike och
Holstenska Huset behagat göra? Vår *Tri-
valds* insikt i detta mörkret, öfverhölgd af
forgen öfver sin Herres och sit Fädernes-
lands öde, blef likfom en svag lampa, den
sig sjelf förtår.

I Augusti månad 1742 begynte
han känna en stark klämning öfver brö-
stet, som oaktadt läkarens deremot an-
vände omsorg vahrade hela vintren, tils
änteligen en så stor mattighet öfverföll ho-
nom d. 22 Jan. innevarande åhr, at han
måste til fångs: Följande dagen eller d. 23
feden han genom Theologiæ Doctoren
Hosman blifvit delaktig af den Heliga Nat-
varden, affomnade han om aftonen stilla
och roligen från en nog vidrig verld;
men et med all Dygd och åhra upfyllt
Lif af 54 åhr och 9 månader.

Hans

Hans berömlige Vän och Landsman, öfverskänken hos Hans Keyserlig Höghet, Baron von Mardefeldt, hade all möda ospard at besörja om hans begrafning, som var anständig och hederlig: Sedan hans döda kropp i några dagar blifvit vift på et Castrum doloris i hans hus, blef han d. 28 Jan. under alla klockors liud förd från Kiel til Bordisholm, der Högstfal. Hans Kongl. Höghet är begrafven, på det han ändreligen skulle få hvila hos det vördade stoftet af en Prins, som han i 14 åhrs tid af sin bästa ålder med så mycken möda, lust, motgång och underdånig nit hade tient.

Utan til at uppehålla oss vid vår *Trievalds* utvärtes skapnad, som var hurtig och behagelig, böre vi nu allenast, Mine Herrar, antörtro Efterverlden en liten åminnelse af dess ypperligare egenskaper: Han ägde hvad man kan kalla Hjärta och Vett: Han värkstälte en ren Himlalära med fromhet, rätt och redelighet mot hvar man:

San-

Sanningen var det han af alting högst älskade, som en utstrålande kraft af sielfva GUD, och osanning var Hans leda. Hans ord och aftahl bygdes aldrig på lösjordad grund. Han var gladlynt och frj i sit väfende; men ågde i fullkomlighet konsten at Tiga, så at Han vid de ovårdsfamste tillfällen gaf största aktning på sit tahl och åtbörder. Han var dugelig til sådan vänskap, som verlden så sällan ser, och som är färdig at upoffra sin lycka för en ånans tjenst. Hans sinne var aldrig fahlt för skänker, ja Han har aldrig en gång kunnat förnedra sig at för någonting begära arfvode, ehuru dyrt han det förtjent. Så älskad och så förnöjelig som Han var i sällskap, så glad var Han för sig sjelf af en god bok, med hvilken han aldrig tyckte sig vara allena: Böcker ansåg Han som människjor; men människjor, som ej kunde bedraga honom, och han hade med dem så mycket omgånge haft, at en viss stor Stats-Minister plågade kalla honom sit lefvande Bibliotheque: Han hade ock bland 5000 Volumer, dem han alla sjelf i 40 åhr samlat, ganska fåå, som han ej genomläst

läst med esterranka och nytta, ja han talade och skref i fullkomlighet nio språk, så at Han i bokvett intagit den högd, hvartil få fåå af de Lärda hinna; ty jemte läsning och kunskap var här förstånd och egna ljus.

Denna Kongl. Akademien har derföre med största skjäl gjort honom den hedren, och antagit honom til sin ledamot.

Han prydde sin lärdom med en stor gåfva af Poësie, som han dock blott i sina yngre åhr öfvade. Sådant som infallet kom på papperet, sådant lämnade han det måstedels orördt, gifvandes sig aldrig tid at utarbete sina verser: Dock voro de så lyckelige, at den store Konung CARL ej allena fann nöje at läsa dem, utan ock med en nådeskänk at belöna: Hans Kongl. Höghet lät dem ock alla, i et band renskrifne, hos sig förvaras. Han var en ledamot af Neder-Saxiska fruktbringande sällskap, och sinas hans Tyska dikter införde i Weichmans

mans Poësie der Nieder - Sachsen , tryckt i Hamburg 1723, och i en del af den Ryktbara Tyska Poëten *Broches* värk.

Hans penna var eljest i all slags styl både skarp och len, både lekande och alvarsam ; men alltid så levande , at hon efter en viss hög Förmans ut- sago ofta tattade mer ihop på en tima, än en annan på et dygn.

Ingen lärdom höll han för nyttig, som icke lände til folks och lands upkomst och lycka ; men af sådan lärdom älskade han ingen högre, än at utansåka Skaparens mästerstycken i naturen : Han nöjde sig ej allena, at låsa de försök, som andra i naturkunnigheten anstält, han lade ock sjelf handen dervid, hvaraf vi utan tvifvel fådt se fler prof, än vi finna i våra handlingar, om döden ej förment honom återkomsten til sit Fädernesland.

Så skickelig som han var til alt, der det ankom på vett och frågd, så otjenlig var han til at söka för sig sjelf någon befordran : knapt hade han nånsin fådt någon tienst, om icke hans öfverhet och Förmån af sig sjelfve haft hans för- tjenester i minne.

De

De knappa vilkor, som följde honom genom hela lifstiden, hindrade honom från Giftermål, hvarmed han tyckte sig ej villa öka den torftiga hopen. Således har han ingen annan af komma efter sig lämnat, än et åhrligt och allom Dygdålskandom behageligt Namn.

Vördom det, Mine Herrar, som det förtjenar, och invigom det Odödligheten: Det är fanningens Rättighet: om den samma Henne vågras, få tar Hon den sjelf: Hon bryter sig ut genom alla hinder och visar sig en gång i sin klarhet: Deraf kommer at ingen konstlad förtjenst, intet smink och falska fårgor hålla ut i längden, utan fent eller snart blir skrymtan skrymtan och vanheder vanheder: Deraf kommer, at aldrig en god Mans loford med tiden kan förmörkas.

Särdeles måste Dygden ske rätt, der man dyrkar visheten: sådan är fria vetenskapers art. Et sådant Samfund

fund som detta, Mine Herrar, et Frihetens egit Foster, år med skiål oveldigt i sina omdömen om ädelmod och vitterhet: Det älskar vârdet, ehvar det fins, utan anseende til omständigheter eller tidevåxlingar, och lägger det oförkräckt å daga för verdens ögon, så at hvar och en af oss bör billigt kunna fåja vid detta och flera tillfällen som vår *Trievald* i en af sina Poëtiska skrifter:

*Hos oss år hvar och en sin Herre, Furste,
Konung,*

*Oss påträngs intet Ok, det ej förnustet lär,
Hvar en år annan lik, förnögd med bröd och
bonung,*

*Skilgs någon åt bland oss, blott Dygd dess
skillnad år.*

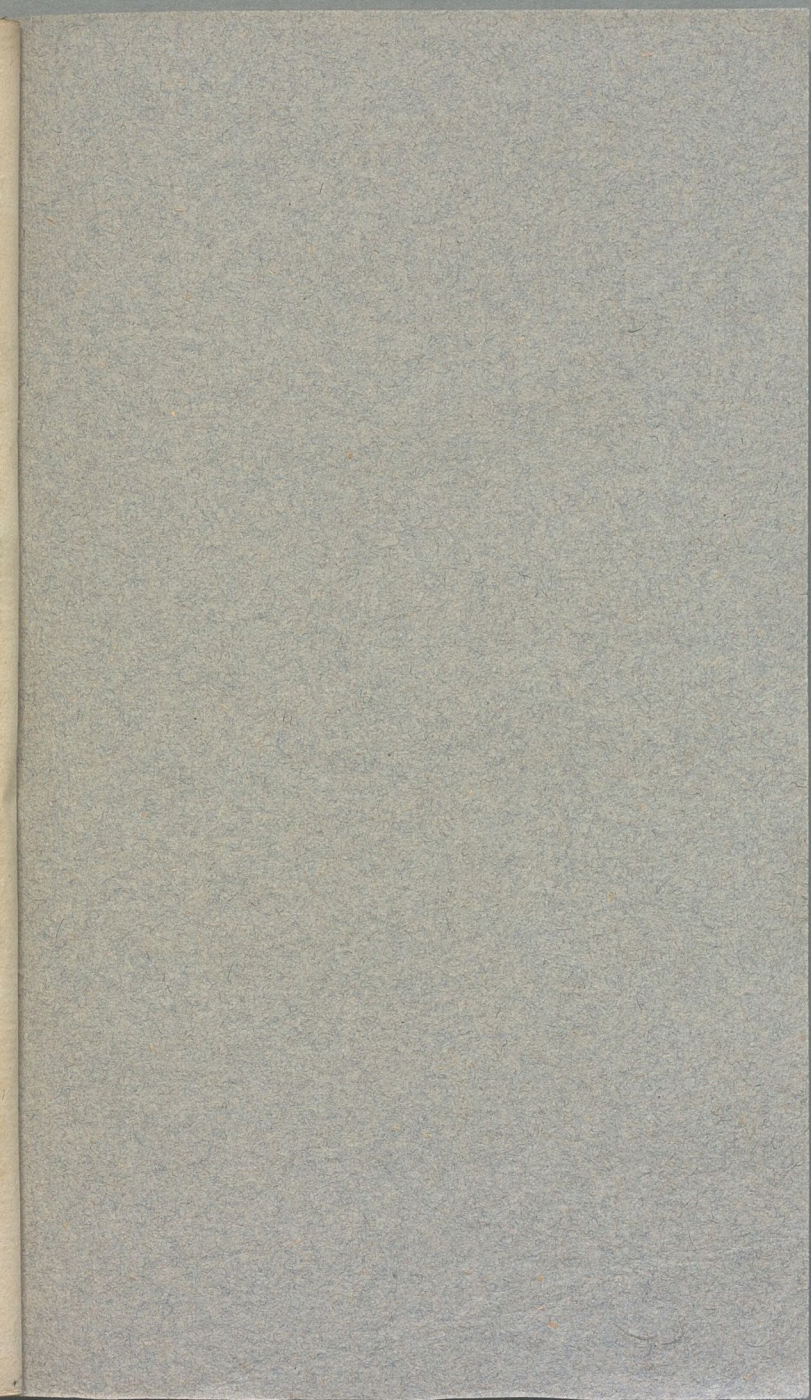
*Den möda svett, förstånd til Alment Bästa
vänder,*

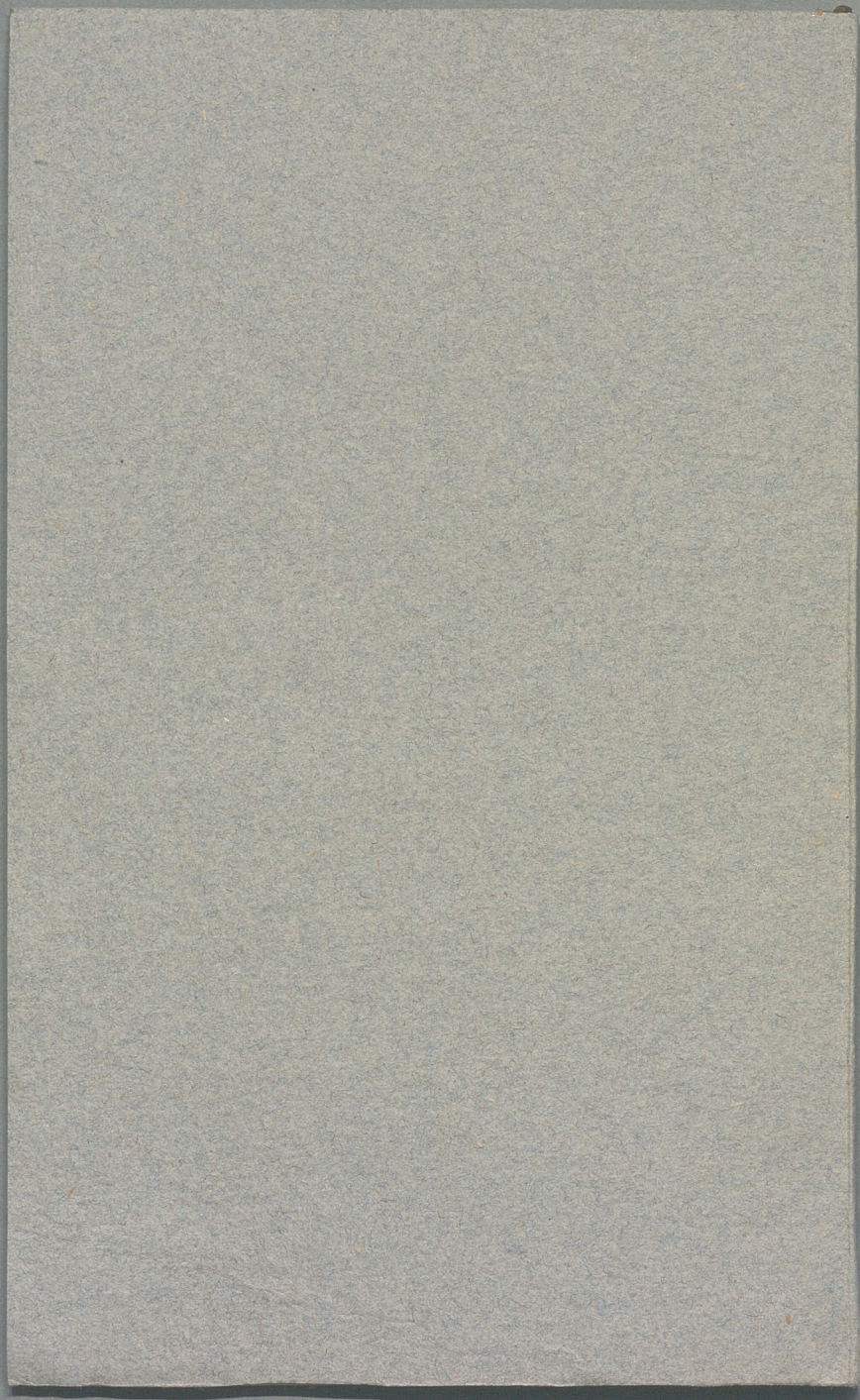
*Af oss framdragen blir och vördsamt bårs
på händer.*

Således är det ej et Høgt åhrestålle en
prunkande lycka, en Høgboren Ått, en alting
tvingande Makt och stora Rikedomar, som
leda en dödlig til den lyckeliga Odödlig-
heten på jorden; det är en Ren vandel, äf-
ven i motgång och torftighet, Stilla finnes
gåfvor, som prisa sin Skapare och tjena
sin nästa, utan at låta se eller håra sig,
uphøgde tankar, rotade i den grund,
som föraktar alla ändrings stomar, Den
hatade Sanningen, Den afvundade och
nedkufvade Förtjensten, med et ord:

Det är Dygden, som är den rätta
Åhrans Moder.

www.books2ebooks.eu